

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Bedrijfskunde van De Haagse Hogeschool

Gegevens

datum	Naam instelling	: De Haagse Hogeschool
29 mei 2015	Naam opleiding	: hbo-bachelor
onderwerp		Bedrijfskunde (240 ECTS)
Definitief besluit	Datum aanvraag	: 19 december 2014
accreditatie hbo-ba	Variant opleiding	: voltijd
Bedrijfskunde van de	Graad opleiding	: Bachelor of Engineering
Haagse Hogeschool	Locatie opleiding	: Delft
(003551)	Datum goedkeuren panel	: 12 mei 2014
uw kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 3, 4 en 5 juni 2014
BB-1584/SM/JvdE/GT	Datum visitatierapport	: 3 december 2014
ons kenmerk		
NVAO/20151421/ND		

bijlagen

Beoordelingskader

- 3 Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Strct. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De opleiding Bedrijfskunde van De Haagse Hogeschool leidt op voor functies in het bedrijfsleven, de (semi)overheid en onderzoeksinstituten. Binnen het vakgebied gaat het om het oplossen van (complexe) vraagstukken met behulp van wiskundige modellen.

De bedrijfskundige maakt gebruik van mathematische methoden en technieken om managementvraagstukken van een beredeneerd antwoord te voorzien. Hbo-afgestudeerden van deze opleiding komen terecht op functies zoals statistisch analist, risico-analist, actuariael medewerker of analist-marktonderzoek.

Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Bedrijfskunde gaat uit van een op landelijk niveau afgesproken set eindkwalificaties, geformuleerd als competenties en uitgewerkt in beroepstaken.

Inlichtingen

Frank Wamelink
+31 (0)70 312 23 43
f.wamelink@nvaio.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300
info@nvaio.net | www.nvaio.net

Pagina 2 van 8 De inhoudelijke uitwerking van deze domeincompetenties is terug te vinden in het in november 2012 gepubliceerde document 'Bachelor of Engineering'. De specifiek voor Bedrijfskunde geldende eindkwalificaties zijn duidelijk geformuleerd en opgesteld in nauw overleg met het werkveld. Het zwaartepuntenbeleid op de terreinen health, built en mobility dat academiebreed is geformuleerd, moet nog verder vorm krijgen in de profilering van de eindkwalificaties.

Het panel is van oordeel dat het oordeel 'voldoende' voor standaard 1 op zijn plaats is, gelet op de wijze waarop de eindkwalificaties zijn uitgewerkt na raadpleging van het voor de opleiding Bedrijfskunde relevante werkveld in de vorm van beroepstaken op hbo-bachelorniveau.

Programma

Het studieprogramma kenmerkt zich enerzijds door een omvangrijke theoretische component, en anderzijds door een telkens terugkerende praktijkcomponent. In het beroepsprofiel Bedrijfskunde staan vier toepassingsgebieden vermeld waar de opleiding zich op richt: logistiek, statistiek, actuariële wiskunde en software ontwikkeling waarbij de opleiding het werkveld betreft. De oriëntatie van het curriculum op de praktijk en de borging in het curriculum van de onderzoekscomponent, zorgen er voor dat het programma de ontwikkeling van de vereiste competenties op dit punt bij studenten mogelijk maakt. De onderzoekscomponent is op meerdere plekken in het curriculum aanwijsbaar. Nauw gerelateerd hieraan is ook de relatie tussen Bedrijfskunde enerzijds en de speerpunten en lectoraten van De Haagse Hogeschool anderzijds. Studenten zijn tevreden over de wijze waarop de praktijk- en onderzoekscomponent in het curriculum zijn verweven. Het praktijkgericht onderzoek waarderen zij met een ruime voldoende.

Positief is het panel over de betrokkenheid van het werkveld bij de uitvoering van het curriculum en bij het civiel effect van de diplomering. Zo is het curriculum voor een deel vormgegeven in overleg met het lokale werkveld. De samenwerking met het Actuarieel Instituut is positief omdat deze organisatie over kennis en kunde beschikt op het terrein van verzekeringswiskunde. Internationalisering is nog een aandachtspunt voor de opleiding, met name wat betreft contacten met buitenlandse onderwijs- en kennisinstellingen.

De door de opleiding gehanteerde competentiematrix met daarin opgenomen de projecten en een niveauaanduiding geeft een beeld van de opbouw en invulling van het programma. Dit is voldoende samenhangend en maakt een onderscheid tussen een kennisleerlijn, een vaardighedenleerlijn, een leerlijn rond de persoonlijke ontwikkeling en een competentieleerlijn. De kennisbasis komt aan bod in de kennisleerlijn en biedt voldoende breedte en diepgang.

De opleiding kan meer eigen minoren ontwikkelen die een relatie hebben met het vakgebied Bedrijfskunde.

De propedeusefase heeft een duidelijk selecterende, oriënterende en verwijzende functie.

In het tweede en derde studiejaar staan inhoudelijke verdieping en verbreding van het competentieprofiel centraal. Het didactisch concept van de opleiding is duidelijk uitgewerkt evenals de programmaopbouw en de gehanteerde werkvormen. Een belangrijk onderdeel van het didactische concept van de opleiding vormen de projecten. Naarmate de student vordert neemt de sturing af en moeten studenten zelf hun weg zoeken waarbij hun begeleider steeds verder op de achtergrond raakt.

Pagina 3 van 8 De opleiding besteedt ruim aandacht aan het in kaart brengen van het instroomniveau van de studenten om vervolgens, uitgaande van het instroomniveau, ondersteunende studiemaatregelen te nemen. Om de aansluiting tussen vooropleiding en opleiding zo soepel mogelijk te laten verlopen, kiest de opleiding ervoor om intakegesprekken te voeren. Het accent ligt daarbij behalve op de motivatie ook op de kwalificaties van de student op het terrein van wiskunde. Op academieniveau is er voor gekozen om in samenwerking met ROC's in de regio doorstroomcursussen te starten die mbo'ers volgen tijdens het laatste jaar van hun opleiding.

Voor havisten geldt recent de toelatingseis dat wiskunde B deel uit maakt van hun profiel.

De opleiding voldoet aan de wettelijk eis om 240 EC's te behalen binnen een nominale studieduur van vier jaar. Het aantal contacturen is hogeschoolconform. De opleiding heeft de studielast verspreid over vier studiejaar en over vier blokken per studiejaar. De spreiding van de studielast gedurende een studiejaar is ruim voldoende waardoor de opleiding studeerbaar is. De rendementen vormen een aandachtspunt. Het propedeuserendement is laag. Het hoofdfaserendement, het aantal studenten dat afstudeert na vier of vijf jaar studie, loopt de laatste jaren terug.

Er is sprake van een programma dat inhoudelijk gericht is op het vakgebied Bedrijfswiskunde en dat studenten in staat stelt om de competenties te bereiken. De internationale gerichtheid van de opleiding vormt een aandachtspunt. Samenvattend komt het panel voor de standaarden 2, 3, 5 en 6 tot het oordeel voldoende. Het didactisch model is passend vormgegeven, voldoende uitgewerkt en geschikt voor dit type opleidingen waarbij theorie en praktijk samen gaan. Het programma is samenhangend en heeft door de projecten voor de student realiteitswaarde. De studeerbaarheid van het programma is voldoende; de rendementen vragen blijvend om aandacht. Standaard 4 beoordeelt het panel als goed. Standaard 7 voldoet.

Personeel

De opleiding hanteert een personeelsbeleid waarvan de kaders op hogeschoolniveau zijn vormgegeven en op academie- en opleidingsniveau verder zijn uitgewerkt. Binnen de opleiding is nadrukkelijk sprake van een groter wordende bewustwording van het belang van personeelsontwikkeling. De opleiding heeft door de 'vlootshouw' zicht op de deskundigheden van het personeel. Professionalisering, in het bijzonder het bijhouden van de inhoud van het vakgebied en ontwikkelingen in de beroepspraktijk, blijft een aandachtspunt.

Docenten zijn in staat om het aan hen toebedeelde kennisdomein te verzorgen. Wat het aannamebeleid betreft, geldt dat docenten dienen te beschikken over een voor het vakgebied relevante opleiding op masterniveau. Daarnaast geldt onderwijsbekwaamheid als een 'harde' eis. De docenten die de opleiding verzorgen zijn daartoe zowel vakinhoudelijk als didactisch voldoende in staat. Alle docenten beschikken over ten minste een wo-masteropleiding. De omvang van het personeel is op dit moment voldoende maar vormt wel een punt van aandacht omdat de werkdruk door docenten als hoog ervaren wordt. Hier is sprake van kwetsbaarheid.

Het personeelsbeleid is duidelijk gestructureerd maar meer scholingsactiviteiten van docenten vormen nog een punt van aandacht evenals hun werkdruk en de omvang van het docententeam dat net voldoende is. Het panel komt voor de standaarden 8, 9 en 10 tot het oordeel voldoende.

Het nieuwe gebouw van De Haagse Hogeschool aan de Rotterdamseweg in Delft oogt modern en schoon. De materiële voorzieningen zijn op niveau, de ruimten waar studenten kunnen studeren en werken eveneens. Aandachtspunt is de beschikbaarheid van voldoende vakliteratuur in de bibliotheek.

De studiebegeleiding is duidelijk uitgewerkt. Het eerste studiejaar is de begeleiding intensief en neemt daarna af. Studenten blijken tevreden te zijn over de studieloopbaanbegeleiding en hun SLB'er. De opleidingsgebonden informatievoorziening komt ten dele tegemoet aan de wensen van studenten. Het gebrek aan (eenduidige) communicatie ervaren studenten als een probleem, met name als het roosterwijzigingen betreft.

Samengevat, constateert het panel dat de voorzieningen overall up to date zijn. Studenten zijn redelijk tevreden over hun begeleiding maar de informatievoorziening van de opleiding is een aandachtspunt. Reden voor het panel om de standaarden 11 en 12 als voldoende te beoordelen.

Kwaliteitszorg

De opleiding vertaalt de opleidingsdoelen deels naar de praktijk; de Plan, Do en Check fase zijn aanwijsbaar in de keten van kwaliteitszorg maar de opleiding voert nog niet alle fasen systematisch uit. De opleiding heeft zicht op de eigen zwakten en sterkten en heeft dit uitgewerkt in een SWOT-analyse. Zij voert evaluaties systematisch uit. Van belang is dat de opleiding er zorg voor draagt dat de cijfers die uit de evaluaties komen op één centrale plek beheerd worden.

Door de beperkte omvang van de opleiding is er sprake van korte communicatielijnen tussen docenten en studenten. Verbeteringen worden besproken binnen het team en indien gewenst omgezet in acties. Tijdens de audit heeft de opleiding in meerdere gesprekken inzicht gegeven in de genomen verbetermaatregelen op basis van de uitkomsten van evaluaties.

Opleidingsgerelateerde verbeteringen bespreken teamleider en eventueel docenten met de opleidingscommissie, de beroepenveldcommissie of het management van de academie. Het panel stelt vast dat de opleiding relevante stakeholders betreft bij de evaluatie van het onderwijsprogramma. Ook leveren evaluaties voor de opleiding waardevolle gegevens op. Het alumnibeleid verdient nog aandacht.

Het panel beoordeelt de standaarden 13 en 15 als voldoende: de opleiding evalueert regelmatig en gaat daarbij uit van vooraf geformuleerde normstellingen. De uitkomsten van evaluaties leiden aantoonbaar tot verbetermaatregelen waarbij de opleiding de relevante partijen betreft. Standaard 14 beoordeelt het panel daarom als goed.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De academie waar de opleiding deel van uit maakt kent één examencommissie. Deze is voldoende toegerust voor haar takenpakket. De opleiding beschikt thans over een adequaat vormgegeven systeem van toetsing, waarbij zij duidelijke uitgangspunten ten aanzien van toetsbeleid formuleert. De toetsen die het panel heeft bestudeerd, representeren het bachelorniveau. De door het panel beoordeelde opdrachten zijn passend bij en relevant voor het vakgebied en op hbo-bachelorniveau.

Pagina 5 van 8 Al ruim voor zijn afstuderen krijgt de student informatie over de afstudeerprocedure waaronder de eisen waaraan de organisatie dient te voldoen waar de student afstudeert, de criteria waarop de opleiding hem beoordeelt, de ijkpunten van het afstudeerproces, de wijze van begeleiding en zijn eigen verantwoordelijkheden. Het werkveld geeft aan over de hele linie tevreden te zijn over het niveau van bedrijfswiskundige afgestudeerden. De kwaliteit van de eindwerkstukken beoordeelt het panel als hbo-bachelorniveau en daarmee als voldoende.

Gelet op het transparante beleid op het terrein van toetsen en examinering, de kwaliteit en het niveau van de toetsing met voldoende spreiding en diepgang van de toetsen, en de kwaliteit van de eindwerkstukken die beroepsrelevant en op hbo-bachelorniveau geschreven zijn, beoordeelt het panel standaard 16 als voldoende.

Algemene conclusie:

Gelet op het hbo-bachelorniveau van de afgestudeerden concludeert het panel dat de opleiding de ambities waarmaakt, mede dankzij een gestructureerd programma, een voldoende uitdagende leeromgeving en deskundige docenten. De voorzieningen zijn op orde. Studenten, werkveld en panel zijn tevreden over het niveau van de opleiding en de kwaliteit van de afgestudeerden die vrijwel zonder uitzondering direct na hun afstuderen werk hebben. Al met al voor het panel voldoende reden om de opleiding Bedrijfswiskunde van De Haagse Hogeschool met de score voldoende hbo-bachelorniveau te beoordelen en de NVAO te adviseren de opleiding voor een periode van zes jaar te accrediteren.

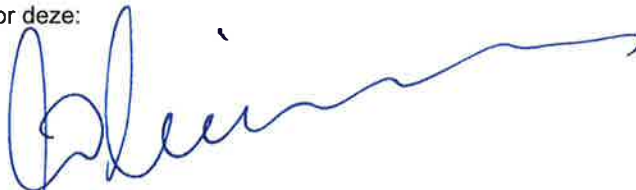
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van De Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 13 april 2015 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Bedrijfskunde (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Delft) van De Haagse Hogeschool te Den Haag. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 29 mei 2015 en is van kracht tot en met 28 mei 2021.

Den Haag, 29 mei 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Voldoende
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Voldoende
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Voldoende
	6. Het programma is studeerbaar.	Voldoende
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldoende
	Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		Voldoende
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		Voldoende
Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Voldoende
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Voldoende
Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Voldoende
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Goed
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Voldoende
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

Bijlage 2: panelsamenstelling

- Ir. A.T. de Bruijn, voorzitter, partner bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead- auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
- Ir. M.M.H. Houben is momenteel voorzitter van het landelijk domein hbo-Engineering en houdt zich vanuit deze rol o.a. bezig met de conversie van de hbo-Engineeringsopleidingen.
- Dr. B.T. Hemker is senior onderzoeker, methodologisch consultant en adviseur (toetsdeskundige) bij het Cito (Afdeling Measurement and Research), lid van het managementteam van het Psychometrisch Onderzoeks- en Kenniscentrum (POK) aldaar en o.a. lid van de Commissie Toets Aangelegenheden Nederland.
- M. van Zummeren is derdejaars student Bedrijfswiskunde aan de HvA en is vicevoorzitter van de opleidingscommissie van zijn opleiding.

Het panel werd ondersteund door drs. G.W.M.C. Broers, secretaris (gecertificeerd).